

bejdskraft, f.eks. ved at nedsætte marginalskat-ten og derved øge folks evne til at købe hjælp til f.eks. hus og have, sådan som vi foreslår.

Men ledighedsproblemet løses også ved at fjerne efterlønnen. Tiden er kommet til at gøre op med efterlønnen, og det skal ske på en måde, så nedslidte fortsat kan trække sig værdigt tilbage fra arbejdsmarkedet. Det er den politiske opgave, som skal løses, jo før, jo bedre.

Til de tre konkrete forslag, som er stillet i dagens debat har vi den grundlæggende holdning, at vi gerne vil være med til at ændre på de forhold, som skubber mennesker over på efterløn. Det gælder 2½-års-grænsen for dagpengene og muligvis også spørgsmålet om deltid. Men vi vil ikke være med til at gøre efterlønnen mere attraktiv, og det gør man med overvejende sandsynlighed ved at lave en 30.000-kroners-regel.

Kl. 12.25

Under alle omstændigheder henholder vi os til, at drøftelserne må føres i forligskredsen bag efterlønsforliget. Her skal vi alligevel – med et citat fra det forslag til vedtagelse, der blev vedtaget i forbindelse med forespørgselsdebatten – »undersøge mulighederne for at øge arbejdsudbuddet gennem større incitamenter i efterlønsordningen.« Således blev det vedtaget i Folketinget den 12. april i år under en lignende debat.

Tredje næstformand (Helge Adam Møller):

Tak for det, og vi går videre i ordførrækken. Den næste ordfører er SF's ordfører, hr. Ole Sohn.

Ole Sohn (SF):

Det er interessant, at når vi har – jeg siger: *når* vi har – debatten om efterlønnen, for det er jo ikke første gang, og det bliver næppe heller sidste gang, vi har den, så forholder vi os både til de konkrete forslag, som ligger på bordet, og det vil jeg selvfølgelig også gøre her i dag, og samtidig så sætter vi det ind i den her større sammenhæng omkring velfærdsreformer. Det er sådan set også meget relevant og meget forståeligt, fordi efterlønsordningen er en velfærdsydelse, som man skal forholde sig til set i sammenhæng med, hvordan velfærdssamfundet skal udvikle sig.

Men jeg vil godt lige indledningsvis forholde mig lidt til det, Det Konservative Folkeparti er kommet med, for de er kommet med en meget konkret model til, hvordan man kan afskaffe efterlønnen og erstatte den af en transbestemt se-

niorydelse. Det er selvfølgelig en politisk holdning, men jeg synes, den er lidt interessant, for i dag ved vi jo, at hen ved en tredjedel af dem, der går på efterløn, kommer fra arbejdsløshed. De kommer altså fra én offentlig ydelse over på en anden offentlig ydelse.

Vi ved, at en stor del af dem, som i dag er på efterløn, enten skulle have dagpenge, ville kunne få førtidspension eller skulle have kontanthjælp, altså andre offentlige ydelser, hvis efterlønnen ikke eksisterede. Det tror jeg man lidt overser i billedet.

Men så kommer det menneskelige, det holdningsmæssige ind i det, og så er spørgsmålet: Hvis man nu havde en transbestemt ydelse, ville man så ikke hylde princippet om, at man skal stå med hatten i hånden? Det var faktisk derfor, man indførte efterlønnen. Det var for at afskaffe den nedværdigende måde, hvorpå de, der havde knoklet et langt liv i samfundets tjeneste for at opretholde deres liv, så skulle søge om at komme igennem et nåleøje.

Det er klart, at når man skal søge, så afhænger det til dels af de politiske vinde, der blæser, om man kan blive tildelt en seniorydelse. Vi ved, at det i dag er meget, meget, meget vanskeligt overhovedet at komme i nærheden af en førtidspension. Så derfor vil jeg advare kraftigt mod, at man går over til en transbestemt ydelse.

Der vil jeg også gerne kvittere Socialdemokratiet, som jo har haft nogle overvejelser om efterlønsreformer, for at have haft disse overvejelser. Det synes jeg er al ære og respekt værd. SF deltager også gerne fordomsfrit i debatten om efterlønnens fremtid og om, hvordan efterlønnen kan sikres og tilpasses de tider, vi går i møde. Men det, jeg gerne vil kvittere for, er, at jeg har forstået på Socialdemokratiet, at det, S tager udgangspunkt i, er en retsbestemt ydelse, og det er et godt grundlag for den videre debat.

Jeg tror også, det vil være meget formålstjenligt lige indledningsvis at få slået fast, hvem det egentlig er, der benytter efterlønnen.

Ser man på de aktuelle tal, så kommer 60 pct. af dem, der modtager efterløn, fra LO-området. Det er nogle, der har brugt hænderne igennem et langt liv, som nu er blevet trætte og dermed enten har valgt efterlønsordningen eller er blevet tvunget på efterløn.

Så er der 11 pct. selvstændige. Det er håndværkere, det kan være butik drivende, det kan være landmænd, som også er blevet trætte, er blevet slidt op, og som har valgt efterlønnen.